

Srbije ni več.

Že je minulo par tednov, odkar smo mi srbsko armado in vladu pognali v begu čez črnogorsko in albansko mejo. Sedaj so tudi Bolgari na jugu opravili svojo nalogo. Francozi, Angleži in ostanki Srbov, ki so se na jugu branili srbsko zemljo, so jo moralni pred mogočnim bolgarskim navalom popihati čez grško mejo. Gospodarji Srbije smo sedaj Avstrija, Bolgarija in Nemčija. Avstrija in Bolgarija prevzameta tudi upravo zasedene srbske države. Kaj se bo zgodilo s Srbijo, ali še ostane, a pod novo vladarsko hišo, ali pa se razdeli med zmagovalce, o tem se bo določilo pri mirovnih pogajanjih.

Belgijski kralj še ima vsaj košček zemlje, ki jo lahko imenuje svojo. Srbski kralj Peter je kralj brez zemlje. Zadela ga je kazen, katero je klical nad se, nad svoje in svojo deželo, ko je z umorem kralja Aleksandra in soproge zasedel prestol, ko je v balkanski vojski zavezniike Bolgare ogoljujal za pogojene dežele in ko je pod njegovim varstvom dozorel umor našega preljudjenega nadvojvode Franc Ferdinand in soproge. Božji mlini meljejo navadno počasi, a tukaj so mleli hitro.

Hudobija brani, da se ne ohrani! Za vsako hudobijo ima Bog svojo kazen.

Sovražna Amerika.

Severnoameriške države delajo Avstriji in Nemčiji vse mogoče težave v sedanji vojski, a naše sovražnike podpirajo, kako in kje morejo. Delajo jih muncijo, nam ne. Najgrše pa je, da ščitijo sovražne ladje s tem, da na nje ukrcajo Američane, potem pa zahtevajo, da se takih ladij, magari da vozijo tudi orožje in strelivo za naše sovražnike, ne smejo potopiti. Kakor se je severnoameriška vlada repenčila, ko je bila v angleškem morju potopljena ladja Lusitania, tako se zdaj znaša nad Avstrijo, ko je v Sredozemskem morju potopila ladjo „Ancon“, ki je vozila za naše sovražnike. Amerika bo haje zahtevala varstvo za svoje ladje in ljudi. Prepričani smo, da ji bo naša vlada poštelo ogovorila, kakor se odgovori istemu, ki mi povsod in vselej meče polena pod noge.

Severna Amerika zahteva zdaj, da se odpoklicuje tudi naš nevjuški konzul in dva nemška vojaška strokovnjaka. Kakor znamo, smo pred nekaj časom morali odpoklicati svojega poslanika v Severni Ameriki, dr. Dumbo. Američka vlada jih ne rabi, ker li prepozorno gledajo v karte, s katerimi goljufa svet in svoje ljudstvo.

Avtstrijsko-italijansko bojišče.

Cetrtta bitka ob Soči kljub zasedanju laške zbornice nekoliko pojenuje. Višek je dosegla v silnih napadih na naše postojanke pri Gorici in na mesto samo, v katero so poslali laški „odrešeniki“ 10.000 krogel vseh kalibrov.

Opozarjam na zopetne uspehe naše mornarice in naših zrakoplovcev v Jadranskem morju.

Edin uspeh Italijanov.

Svicarski listi poročajo z bojne črte ob Soči 10. t. m.: Na celi laški črti je nehalo več tednov trajajoča velika bojna napetost po žrtvah krvi, ki se morajo prištevati najtežjim, kar jih pozna zgodovina. Samo topničarski boji niso postalni dosti slabješi. Pravih strategičnih uspehov Italijani proti avstrijskim glavnim postojankam se vedno niso dosegli. — Edin uspeh italijanske vojske je, da je uničena ena četrtina italijanske vojne sile.

Riva.

Končno so Italijani menda vendar izprevideli, da pri Gorici ne morejo predpreti. Zadnja poročila našega generalnega štaba naznajajo, da so si postavili Italijani drug cilj: zavzetje Rive ob Gardskem jezeru na Tirolskem. Napadi Italijanov na naše pozicije južno Lardara so v strategični zvezi z istočasnimi sovražnikovimi podvzetjimi proti Rivi. Dolina Ledro se skoničuje približno štiri kilometre južno Rive ob Gardskem jezeru. Tvorita takoreč mojno črto med našimi in italijanskimi pozicijami v prostoru južnoizhodno od Rive. Pogled na zemljevid kaže, da skuša sovražnik v dolini Chiese v smeri na Lardaro in obenem proti Rivi pomakniti svoje pozicije. Izvzemši izpostavljeno točko na hribu Vies, ki je služila za opazovališče, ki je pa v vojnem oziru naravnou popolnoma brez pomena, Italijani tudi v tem odseku ne dosegajo niti najmanjšega uspeha.

Zična železnica v gorovju.

Na tirolski in koroški bojni črti imajo naši dobro urejene žične železnice, katere so napeljane z ene gore na drugo. S pomočjo take železnice je dova-

žanje živil in drugih potrebnih na strme gorske postojanke zelo olajšano. Zanimivo je gledati z višine gore to važno prometno sredstvo. Kakor bi pajek predel z drevesa na drevo, tako izgleda premikajoči se tovor žične železnice. Žične železnice gonijo močni motorni stroji.

Italija uporablja cerke za vojaška skladišča.

Vojna oblast v Neapolju na Italijanskem je zaprla več cerkev za službo božjo. V dotedne cerkve so sedaj začeli spravljati vojaško obleko, perilo in municio. Ljudstvo je vsled tega postopanja silno razburjeno in mnogi listi so že začeli ostro napadati vladu.

Italijanski intendantni major radi goljufije zaprt.

Radi goljufije in podkupovanja so zaprli v Bolgari na Laškem intendantnega majorja Teodato.

Italija odstavlja svoje generale.

Iz Rima se dne 12. decembra poroča, da je odstavilo italijansko vrhovno armadno vodstvo zopet 3 generale in jih poslalo v pokoj in sicer generale: Raimondi, Giacometti in Formentini.

Bralcem „Slov. Gospodarja“ Za Božič.

Z italijanskega bojišča se nam piše:

Drugi Božič bomo skoraj obhajali na bojišču. Vendar božja previdnost nam je naklonila srečo, da smo po toliko vročih in groznih dneh doživelji ta veličasten, srečepolni dan.

Veliko hrabrih slovenskih vojakov, zvestih bratiteljev drage domovine, je zakrila med tem časom hladna, tuja zemljica. Poklical jih je ljubi Rešenik v svoje kraljestvo na veliki praznik. Njih solze so usahnilo, njih glas je utihnil. Da, srečne jih moremo imenovati. Dragi bralci in bralke „Slov. Gospodarja“! Božični prazniki so pred durmi. Kdo izmed nas b' verjel lansko leto ob tem času, da še dočakamo drug Božič. Nikd! Pa žalibog, vendar je tako. Spominjali te se kaj ob praznikih vaših bratov na bojišču, ki stoje kot skale v bran drage domovine. Sicer pa mi vojaki nikakor nismo tako zapuščeni. Nekaj nas ima naročenega „Slov. Gospodarja“, ki nas zvesto obisuje vsak teden. Iz njega izvemo novic iz drage domovine. Tudi s hrano in obleti smo dobro preskrbljeni. Da, celo sv. Miklavž in Božič. Julijške alpe so sicer strme in polne snega, pa Slovence stopa kreplja in ponosno po njih zavestjo: saj je vse za moje male in drage. Sladka nuda na mir in vrnitev premaga vse.

Da, dragi bralci! Prosite ljubega Jezuščka, da bomo tretji Božič obhajali na domači grudi, kjer je pravo veselje in prava sreča doma. Prosite pa Božje dete tudi, da bomo vse sovražnike, posebno pa Italijana, premagali. Strt na tleh in premagan, naj grdi izdajalec prosi naše milosti. Rus, Srb in drugi so sovražniki, a Italijan je bil na papirju naš zaveznič – v solnčnih dneh Avstrije – kadar pa je oblak zagnil solnce miru, odjadrjal je tudi ta ostundni verolomnež iz našega tabora k sovražniku, misleč: Avstriji gre slabo in Trst in Gorica tudi ne bi bila napadna. A slabo jo je naletel. Dokler se bije Slovan proti njemu, mu je gorje, naj še napada s takimi silami. Pot v naš svet mu je odprt samo čez naša mrtva trupla. Zato pa dragi Slovenski Stajerci: Praznute le mirno božične praznike, mi čujemo za vas!

Vesel Božič in srečno Novo leto želite vsem cenjenim bralcem: Janko Slavinec iz Ljutomerja in Alojzij Pupher od Sv. Duha na Ostrom Vruhu.

S Slovenci ni dobro črešenj zohati.

Peter Missia nam piše z Doberdobske planote: Tretja laška ofenziva, ali bolje rečeno, krvava borba na življenje in smrt je končana kakor navadno s popolnim porazom za polentarie. Ta borba je presegala vse srditosti sedajnih vojsk, ker polentari je uporabljali vsa sredstva, da bi nas pregnal z naše bojne črte. A po vsem njegovem brezupnem prizadevanju je ostal brez uspeha. Niti za en stopaj ni dobil naše zemlje, ker mi slovenski vojaki stojimo, kakor neprodoren zid, katerega ne zmorejo še tako številne polentarske granate. Takih dni, kakor so bili zadnji, nismo še doživelji. To trdimo mi vojakl, kateri smo se udeležili groznih borb v Galiciji in to pravijo tudi višji častniki.

To vam je bila kovačnica, ali bolje rečeno, tvorica, kjer se tolče in razbija na levo in desno. Se medsebojnega govorjenja nismo mogli slišati. Hujšega ognja mislim, niti v peklu ni, kakor je bil tukaj na Doberdobske planote zadnjih 16 dni. Pokaļo je pred nami, za nami, na levo in desno, kakor da bi se svet podiral. Zemlja se je tresla, kakor da bi hotela vse pogoljuti kar se nahaja na njenem površju. Bilo je tako, da je človeku kar sapa zastajala. Grozni so bili dnevi na tem bojišču. Burja, z mrzlim, redkim dežjem je razsajala več dni zaporedoma. Grozna kanonada je sledila brez presledka noč in dan. Nad nami pa je krožil italijanski erofan, metal bombe ter potzvedoval po naših pozicijah. Naši topovi so ga obstrelijevali od

juga in severa, da je bilo nebo prepreženo z rudalmi meglicami od samih šrapnelov izstrelkov. Borba je bila divja. Streljai smo noč in dan, se krili, opazovali učinke našega streljanja ter misili na svoje v preljubi domovini. Seveda jih je tudi od nas nekaj padlo. Vojska pač ugasne marsikatero mlađo življeno. Vendar je po našem mnenju Doberdobska planota prava mesnica za italijansko vojsko. Grozna, koliko je padlo zadnjih dñi. Toliko izgub ře desedaj v tej svetovni borbi ni imela nobena država, kakor jih ima sedaj tukaj Italija. Tukaj pred našimi žičnimi ograjami ležijo celi kupi mrtvih italijanskih vojakov. Bil je buren prizor. Eden je padel. Prišel je drugi in hotel preko mrtveca, pa tudi ta pada na krvavega brata. To vam je bila žetev za italijansko vojsko. Padla je prva, druga, tretja, padla je tudi deveta in deseta vrsta. To vse kosi streljanje iz naših pušč. Padlo je na tisoče italijanskih mladeničev in mož. Ko je ležalo vse mrtvo pred našimi žičnimi ovirami, se oglašajo zopet topovi, ki naznajajo, da je borba mož z možem končana. Bojno polje je nekaj časa mirno. A ne mine ena ura, že pridržijo druge pijane laške čete, ki rjovejo, kakor divja zver, vpijejo ter preklnjajo. A te je čakala ravno takša usoda, kot prejšnja. Naš ogenj je podrl vse na la. Ostanki pa je pobrala neščasna artillerija, katera nam je tudi veliko pripomogla do zmage. To je strašno! To je slika, katera človeška roka ne more popisati, le srce to občuti, ki pa ne more rovdati.

Italijan se je ob Doberdobske planoti obupno boril. Pognal je proti nam vse rezerve, da bi nas premagal. Ko pa Cadorna vidi, da z nami nič ne opravi, je pokorno javil v Rim, da s slovenskimi fanti ni dobro črešenj zohati. Sicer se je Cadorna male drugače izrazil, ter vso krivdo obrnil na slabo vreme. Mi pa Cadorni zatrjujemo, da naše slovenske zemlje ne dobi nikoli. Dovolujemo pa mu, da sme računati, koliko nam bo odstopil.

Sedaj imamo spet mri. „Slovenskega Gospodarja“ prav pridno prebiramo, ker nam prinaša vesti iz preljube domovine ter z drugih bojišč. Želimo, da bi nam domači ta naš toliko priljubljeni list naročili v večjem številu. Za božično in novoletno darilo naročite naš vojakom „Slov. Gospodarja“. Saj stane za četr leta samo 1 krono.

Sedaj pa prav lepo pozdravljamo vse biale „Slov. Gospodarja“ slovenski fantje z Doberdobske planote: Matija Žibrat, doma pri Središču; desetnik Ivan Pirš iz Konjic; Ivan Arbeiter od Sv. Barbare v Halozah; Ivan Zaibar iz Rajhenburga; Martin Kralj iz Spuhle; Tomaž Glažar iz Stojne pri Ptaju; Safarič Jakob od Sv. Jurja ob Ščavnici. Pisec teh vrstic pa posebno prav lepo pozdravlja vse znanec prelepe kapelske župnije. Peter Missia iz Mote.

Prijatelji, budi nam pozdravljen!

Z obali sinje Adrije se nam piše:

Dragi mi „Slovenski Gospodar“! Sprejmi mnogo iskrenih pozdravov, dragi mi „Slovenski Gospodar“ z obali sinjega Adrijanskega morja. Hvala ti, da me tako redno obiščeš vsako soboto. Ne veš, kako te z veseljem čitam, kakor tudi moji bojni tovariši. Ne damo te prej iz rok, kakor da je vsaka tvoja vrstica prečitana. Ti si nam v razvedrilo v naših težkih urah. Ti nam krajša dneve, ko stojimo pri svojih topovih in čakamo na nesramnega polentaria. Pa žalibog, si ta plastičivec ne upa posebno k nam, pa še te da, ko pride, je pod vodo ali pa visoko v zraku, misleč, da tja ne moremo do njega. Pa enkrat se je do dobra zmotil. Sklatili smo ga iz zračnih visočin tako nizko, da si je moral ubogi nesrečne svojo prednost v morski vodi hladiti. Ker se je bilo batiti, da se prehladi, so ga naši vrli mornarji rešili iz neljubega položaja ter ga spremili v Polo, kjer je postal ujetnik s celo svojo posadko. Od tistega časa pa nas ne pride več obiskat, ker ve, da stojimo zvesto na straži mi slovenski fantje iz Stajerske, Kranjske in Primorske. On ve, da je naša moč posvečena samo v obrambo naše ljube Avstrije in v pokončevanje naših sovražnikov. „Da vse za dom in za cesarja, za cesarja blago, kri!“

Vse cenjene čitatelje iskreno pozdravljam v imenu vseh slovenskih topničarjev.

Ludovik Pučnik,

predmojster,

doma iz Črešnjevca pri Slovenski Bistrici.

Lah pri nas ne bo več delal opeke.

Slovenski fantje nam pišejo z južnega bojišča: Bralci „Slovenskega Gospodarja“ ste se prav malo slišali o slovenskih fantih in mož, ki služimo tukaj pri naši domobranksi poljski topnički diviziji štev... , ker se nihče nikoli ne oglaši od nas v kakšnem časniku, dasiravno vsi željno pričakujemo vsako številko „Slovenskega Gospodarja“, ki nam dene novice iz naše mile domovine. Tukaj nas je veliko Slovencev, ki s pogumom branimo našo ljubo domovino, slavno Avstrijo. Kakor smo celo leto delali stricu Rusu preglavice in smo večkrat pomagali ga pognati v beg ter smo še mu za na pot navadno dejali kar cele lonce trde fižole v podobi šrapnelov in kakšno debelejšo pekočo jabolko v podobi grauate, tako sedaj že peti mesec tukaj nekdanjemu našemu zavezniku in sedaj največjemu sovražniku branimo vstop v našo ljubo državo ter delamo temu Judežu slabo voljo. Njegovemu generalu Kadornu pomagamo vpletat sive lase v njegovo glavo. Vsi pravimo, da polentar ne bo nikoli več delal opeke iz naše zemlje. Dokler bomo mi tukaj, gotovo ne pride za korak na prej.

Srčen pozdrav vsem prijateljem, dekletam in ženam. Veseli božični prazniki in veselo Novo leto in na veselo svidenje! — Jožef Krajnc, korporal, doma od Sv. Barbare v Slov. gor.; Štefan Lah iz Črešnjeveca pri Slov. Bistrici; Anton Žauber, Vransko; Iv. Iskra, Kamnik, in še mnogo drugih.

Novi vpoklici v Italiji.

Italija je vpakila pod orožje vse rezerviste letnika 1882, vse saperske čete letnikov 1882, 1883 in 1884 ter vse čete, ki pripadajo brzjavnim oddelkom letnikov 1886, 1887 in 1888 in sicer na dne 16. decembra t. l.

Naši zrakoplovci napadli Jakin

V petek, dne 10. t. m., popoldne, je avstrijsko zračno brodovje priplulo nad mesto in trdnjava Jakin (Ancona) v Srednji Italiji ob jadranski morski obali in je uspešno metalo bombe na kolodvor, elektroarmo, plinarno in vojaška poslopja. Ob času napada je divjal hud včvar, a naši zrakoplovci so vključeni in ne zmeneč se za srčiti sovražni topovski ogenj, metali na mesto tako dolgo bombe, da se je isto na več kraju vnelo. Zrakoplovci so se vsi srečno vrnili. V Jakinu je nastal požar, ki je napravil obilo škode.

Podmorski čoln ustrahoval sovražno ladjo.

Dne 7. decembra predpoldne je v zlivu reke Drin ob albanski obali priplula avstrijski podmorski čoln albansko motorno jadrnico in jo tiral kot ujetnico v Kotor. Na jadrnici je bilo 30 srbskih oboroženih vojaških beguncev. Dasiravno je bila sovražna ladja močno oborožena, vendar jo je naš čoln tako ustrahoval, da mu je morala slediti.

Italijanska zbornica.

V italijanski zbornici si upajo edino socialisti nastopati za mir in proti vojski, Kajpada imajo vsled tega veliko trpeti, ker jih druge stranke zmerajo na poučni način. Dosledno glasujejo proti vsem vladnim predlogom. Le od Giolitti-evih pristašev se jih mnogo odtegne, kadar bi trebalo glasovati. Toda četudi sedanja vlada dobiva večino v zbornici, vendar ugleda nima več veliko. Njen ugled pada z vsakim mesecem italijanske vojske, ki ostaja brez uspeha. To seveda močno učinkuje na ljudstvo.

Zbornica se je dne 14. t. m. odgodila. Prihodnja seja je dne 1. marca. Ali bodo tudi takrat ob soči začeli z ofenzivo?

Tripolitanija za Italijo izgubljena.

Iz Milana se dne 14. decembra poroča: Ker so do sedaj izjavili vsi italijanski generali na avstrijsko bojno črto, so se začeli na željo viade zavzemati italijanski listi, da pripravi Italija številno armado za Tripolitanijo. Tripolitanijo se smatra za sedaj za Italijo za izgubljeno. Slično, kar je bil imenovan na Francoskem general Joffre za vrhovnega poveljnika vseh francoskih armad, bo imenovan tudi general Codorna za vrhovnega poveljnika vseh italijanskih čet.

Bolgarsko-srbsko bojišče.

Bolgori so nad vse sijajno vojevali sedanje vojsko. Kjer so nastopili, so nastopili točno in odločno, uspeh nikjer ni izostal. Najprej so pretrgali zvezo med srbsko armado in med francosko-angleškimi četami. Potem so v zvezi z nami začeli borbe s srbsko armado in so bili proti francosko-angleškim četam le samo v obrambi, dobro zakonani. Ko je bila srbska armada uničena in njeni ostanki pregnani čez črnogorsko in albansko mejo, obrnil so se z vso silo — proti jugu, proti Francozom, Angležem in pri Bitolju stojecim Srbi. Najprej so obračunili na desnem krilu s Srbi ter zavzeli Bitolj (Monastir). Sedaj je tudi račun s Francozi in Angleži narejen. Po 72urni bitki so se morali Francozi in Angleži s strašnimi izgubami umakniti čez grško mejo. Bolgori so se pred grško mejo ustavili ter zasedaj niso nadalje zasledovali sovražnika. To je v rezultatu zadržanje Grške, ki bi ne imela rada vojske tujih držav na svojih lastnih tleh.

Vendar se bo Grčija sedaj morala odločiti na eno ali drugo stran. Ako ne pusti Bolgorov čez mejo, potem bo morala poskrbeti, da se Francozi in Angleži na njeni zemlji ne pripravljajo za nove boje proti Bolgoriji. Če pa jim to zabrani, nima njihovo nadaljnje bivanje na grški zemlji nobenega pomena več, potem je najboljše, da se zopet vkreajo v Soču-

nu. Ako pa bi Grčija dopustila Francozom in Angležem, da se pripravijo in začnejo nove boje proti Bolgorom, potem si bo morala Grčija sama pripisati krivdo, ako doživi isto usodo kakor Srbija.

Bolgari natepli Francoze in Angleže.

Že v zadnji številki smo poročali, da se morajo Francozi in Angleži umikati pred zmagovalno prodiračo bolgarsko armado. Ko so bili naši s Srbom v veikem gotovi, je hitel tudi general Galvico od zahoda Bolgorom na pomoč. H Galvicovi armadi je prideljenih tudi nekaj slovenskih vojaških oddelkov. Ko so se Francozi in Angleži, kakor smo zadnjči poročali, morali umakniti iz ozemlja med Crno in Vardarem, so Bolgori dne 10. decembra pričeli z odločnim napadalnim prodiranjem čez Marjanško-Planino in ob Vardaru proti Dojranu in Gevgjeliju, kjer so se Angleži in Francozi močno utaborili. Na izhodnem krilu severno od jezera Dojran sta stali dve angleški, na zahodni strani in v središču bojne črte pa več francoskih divizij. Dne 11. t. m. je 20 kilometrov severno od Gevgjelija divjala krvava bitka, ki se je dne 12. decembra končala s popolno zmago Bolgorov, ki so se borili tukaj pod generalom Todorovim. Todorova armada je ta dan vkorakala v glavni postojanki Francozov, in Angležev v južno-izhodni Makedoniji, v Dojran in Gevgjelij.

Francozi in Angleži so bili popolnoma vrženi s srščke zemlje in so se morali umakniti proti Solunu.

Dve angleški diviziji uničeni.

Angleški diviziji, ki ste stali na desnem krilu četverosporazumove armade in sicer severno od Dojran, ste radi naglega umiknili francoskih čet in silnega prodiranja Bolgorov, prišli od več strani v ogenj. Bolgori so Angležev tako spremno prijeli, da so bili angleški oddelki od spredaj, leve in desne v silnem ognju. Diviziji ste bili skoro popolnoma uničeni; le bormi ostanki teh divizij so se rešili čez grško mejo proti Solunu.

Angleži slabi vojaki.

V bolgarskem vojnem poročilu o bojih v južni Makedoniji se glasi: Ako bočemo biti prvi, moramo izjaviti, da so se francoske čete borile mnogo bolj funaško kakor angleške.

Junaška bolgarska divizija.

Odloč tev največje bitke sedanje vojske na Balkanu, po kateri so se morali Francozi in Angleži v begu umakniti na grško ozemlje, je povzročil bojnotni juris 11. macedonske divizije, ki stoji pod veljstvom generala Zlatorova. Generalstabski načelnik te divizije je podpolkovnik Darvingov, rodom Makedonec in prijatelj svoječasno umorjenega voditelja uporne makedonsko-angloške organizacije, Fransa Sarayova. 11. divizija je med bolgarskimi infanterijskimi divizijami najmočnejša. V njej je združenih 36 včrk, h krogloško-makedonskih družin. Geslo te divizije je bilo: Osvobodimo dom pred vsiljivimi tuji!

Bitka trajala 72 ur.

Bitka med Dojranom in Gevgelijem je trajala neprestano 72 ur. Angleži so morali na desnem krilu prestati najhujše bolgarske navale. Velik del bolgarskih čet je v središču bojne črte ob Vardaru prodrl naprej. S tem je grozila Angležem nevarnost, da jih Bolgori obkolijo. Radil tega je angleški general Monroe odredil umikanje.

Srbska Makedonija očiščena.

Velik je uspeh bolgarske zmagе v prostoru med Dojranom in Gevgelijem. Od 170.000 mož, ki so jih Angleži in Francozi poslali čez Solun v Makedonijo je skoraj gotovo več kot polovica mož mrtvih, ranjenih, pogrešanih ali ujetih. Ostanki ošabne francosko-angleške armade beže tepeni od Bolgorov proti Solunu. Samo Francozi so imeli v Makedoniji 14 svojih polkov, ki pa so sedaj skoro popolnoma uničeni in razkropljeni. Na srbsko-makedonskih tleh ni sedaj nobenega svobodnega Francoza ali Angleža več.

Kaj bo storila Grčija?

Tepena angleška in francoska armada je pribežala na grška tla. Bolgori so se pred grško mejo ustavili, ker še gotovo grška vlažna ni dovolila, da prestopejo mejo in nadalje tepejo svoje sovražnike. Toda dolgo se sedaj Grčija ne bo mogla obotavljalati, ampak morala bo ali obema nasprotnikoma dovoliti enake pravice, ali pa se postaviti odločno na stran enega ali drugega.

Grčija se pogaja sedaj ne samo s četverosporazumom, ampak tudi z Bolgorijo. Odločila se še ni.

45 vojnih ladij v grškem vodovju.

Iz Milana se dne 14. decembra poroča: Četverosporazum je zbral 45 vojnih ladij v grškem vodovju. Očitno namerava s tem ustrahovati Grčijo, ki

stoji zaradi vojske pred odločitvijo. Zasebna poročila pravijo, da četverosporazumove ladje zopet obstreljujejo bolgarsko obal.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Naš napis, „avstrijsko-srbsko bojišče“, je zastarel in ne odgovarja več resnici. Na Srbskem ni nobenih bojev več, na Srbskem ni nobenega srbskega vojaka več. Naši boji na Balkanu se vršijo sedaj že brez izjeme na črnogorskih tleh. Ena petina Črnegore je že od naših čet zasedena. Mi prodiramo v Črnegoro na severnoizhodni in izhodni strani. Izhodni del Črnegore je že približno do reke Lim v naših rokah. Ob reki Lim leži kraj Berane, okoli katerega se bijejo sedaj neprestano hudi boji.

Na jugu prodirajo v smeri iz Bitolja čez Ohrid do Bolgori proti Jadranskemu morju.

Srbska kraljevska krona.

Bolgori so uplenili, kakor poroča list „Balkanska Pošta“, tudi srbsko kraljevsko krono. Našli so jo baje v nekem avtomobilu. Srbska kraljevska krona nima zgodovinske vrednosti. Napravili jo je dal šele sedanji srbski kralj Peter ob priliku svojega kronanja leta 1904.

Naši metali na Skader, Bar in Dulčinj bombe.

Dne 11. decembra sta dva avstrijska zrakoplova metaла na mesta Skader, Bar in Dulčinj bombe, ki so napravile precej škode.

Ena petina Črnegore zasedena.

Iz Berolina se dne 14. decembra poroča: Do sedaj so avstrijske čete že zasedle eno petino Črnegore.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Rusi se pripravljajo na ofenzivo.

Iz Stockholma se poroča: Za celo rusko fronto, posebno pa na skrajnih krilih, se vršijo že delj časa priprave za veliko ofenzivo. Posebno ojačujejo Rusi z rezervami svojo armado pri Dvinskem. Francozi in Japonci so prihiteli Rusom na pomoč z velikimi zalogami streliva. Tudi v središču bojne črte so pri Minsku v teku velike vojne priprave. V okraju Kijev se zbirajo močne rezerve. V Petrogradu se v resnih političnih krogih zatrjuje, da so se četverosporazumove države zedinile v tem, da se v prihodnjih mesecih prične z veliko ofenzivo in sicer obenem na izhodu in začodu.

Zanimiv pogreb.

Pepi Volčanšek iz Artič nam piše z ruskega bojišča:

Sneg je kril hrib in plani. Ispred je dospela 4. pionirska stotnija v vas N... Viekel je oster veter, da smo se nehote zavijali tesneje v plašče. Kmalu smo se razgubili po odkazanih nam prostorih. Bili smo v divjem, romantičnem kraju. V globokem gorskem kotlu se lovijo kočam podlobna poslopja. Zdi se ti, da si zašel v kakšno divjaško naselbino. Od daleč naznana zateglo meketanje koz, da se bližaš kraju, kjer je glad in bedi tekla zibel! Prebivalci so revni do skrajnosti. Ženske hodijo bose, četudi je sneg do kolen. Pridem v mal gozdček gor od vase; zaslišim čudno stokanje. Nudi se mi žalosten, a obenem smesni prizor. Po snegu korači bosa žena in nosi na dolgem drogu ostanki nekdaj cerkveni zastavi podobne stvari. Za njo stopata dva moža in nosita nekaj v rjuhu zavitega. Bili so pogrebeci. Radovednost me žene, da se jim pridružim. Dospemo na rob gozda, kjer kaže par kupčkov prsti in novo izkopani grob, da smo na pokopališču. Spreved se ustavi. Žena započi svoj prapor v snegu ter zatuli, da bi se kamenu usmilila. Zdela se mi je, da slišim glas lačne hijene. Moža postavita tovor na tla in jo tolažita. Ne pomaga nič, tuli še hujje. Bila je najbrž žena pokojnega. Tu zgrabi prvi mož lopato in udari ženo po hrbitu, da se reva opotape in jo podi proti vasi. Ko se vrne, se začne prepirati s tovarišem, kmalu sta si v laseh. Bijeta z lopatami drug družega. Nobeden ga noče pokopati. Tu se prikaže tretji. Morala je biti uprijeti a oseba, najbrž župan, kajti nosil je lesene coklje, dočim sta imela druga dva z žakljevinou povite oblige. Pomiril ju je takoj, ko jima je ponudil lonec, iz kogega je dišalo po alkoholu. Nato se je pričel obred. Moža sta prijela za rjuho in tretji je začlkal po poljski: „Ješče“, truplo je padlo v grob in se zarilo v mehki sneg, nакar sta ga zagrebla. Silil me je smeh, obenem mi je bilo pa tudi težko pri srcu. Želel sem mu večni pokoj ter odšel zamišljen k stotniji. Videl sem mnogo pogrebov, a sličnega še ne v mojem življenju.

Veliki dogodki v spomladni.

Angleški listi pišejo, da se bodo spomladni goidle velike reči. Pred vsem se pričakuje velike angleško-francoske ofenzive zoper Nemce. Ko bo prišla pomlad, takrat se bo še le videlo, kako znata Anglija in Francija s premočjo ljudi, bojnih sredstev in kovin sovražnika zdrotiti. Angleži pretijo, da se bo spomladni 1916 izvedel eden največjih načrtov svetovne zgodovine. Angleži in Francozi so velik v govorjenju, a v bojevanju jih naši prehitijo; tako bo tudi tokrat.

Turki pripravljeni.

Iz Curiha se poroča, da je sklicala Turčija pod orožje že 2,000.000 mož. V najkrajšem času se prične velika turška ofenziva proti Egiptu, v Mezopotamiji ter v Kavkazu, kajti Turčija je že dobila v zadostnem številu težko pričakovane avstrijske in nemške težke topove. Pravo delovanje turške armade se bo pričelo z veliko silo šele sedaj.

Slovenske žrtve za domovino.

* **Sv. Bolfenk** v Slov. gor. Umrl je na južnem bojišču, previden s sv. zakramenti, dne 14. septembra t. l. Alojz Zorko, star 42 let. Rajni je bil kmet v Črmlji. Umrl je vsled kolere. Kot kmet je bil delaven, skrben, štedljiv in treznega značaja. Zapušča žalujčo ženo brez otrok. Pred nekoliko leti je vsa posestva po stariših sam prevzel. Njegovo truplo počiva, kakor se glasi uradno poročilo, v kraju Vojščica, okraj Sežana v Istri. Bodil mu zemljica lahka! Naj v miru počiva!

* **Trotkova.** Junaške smrti je umrl dne 28. novembra Marko Merzel, kovaški mojster in posestnik v Trotkovi. Njega pogreša cela okolica. Beležna knjižica, ki je došla na naslov njegove žene, je priča, da je bil padli vstrajen in pri polni zavesti do zadnjega. V knjižici se vidi namreč, da je on sam zapisal, kdaj je bil ranjen od granate, kedaj operiran itd. Bodil mu trajen spomin!

* **Radislavec** pri Mali Nedelji. Tužno in milo so dne 3. oktobra peli malonedeljski zvonovi svojo žalostinko mlademu možu Vincencu Kočku iz Radislavca, kateri je umrl v Galiciji v bolnišnici dne 1. avgusta. Napadla ga je huda bolezna červesno vnetje, ki ga je v kratkih dnevih pokopala v hladni in prerni grob. Star je bil 43 let. Rajni je bil priden in pošten mož, povsod priljubljen in spoštovan ter up in veselje svojih domačih. Ko je bil lansko jesen na dopustu, se je s težkim srečem poslovlil od doma, kakor da bi slutil, da ne bo več vredel drage domovine in svojih domačih. Za njim žaluje žena, brata in sestra, in vsa žlahta, znanci in prijatelji. Naj je tolaži ljubi Bog s tem, da je rajni bil previden s sv. zakramenti. Upanje tudi imamo, da se še enkrat z nepozabljanim Vincentom snidemo nad zvezdami. Spavaj sladko tam v daljavi. Luč večna naj ti sveti! Naj ti bo gališka zemljica lahka!

Pavlovske vrh pri Ormožu. Nemila smrt nam je zopet pokosila dva vzgledna mladenciča v najlepši dobi njih življenja, Ivana Keseca v 23 letu in Jurija Trop v 22 letu starosti. Oba sta služila pri 87. pešpolku in se udeležila hujih bojov v Galiciji; avgusta sta bila preseljena na italijansko bojišče. In tukaj sta bila v teh strašnih bojih žrtvi laških krogel. Bodil jima gališka zemljica lahka! Starše in sorodnike pa naj tolaži svidene v rebesih!

* **Sv. Tomaz** pri Ormožu. V vrsti tukajnih dobrejih mladencičev in vrlih mož si je tekoča vojska izbrala že mnogo žrtev, katerih izguba nas je tako globoko pritresla. Med nepozalne može, ki so kot vojak-junaki padli za cesarja in domovino, moramo prishtevati Tomaža Munda iz Bratonečia. Bil je edini še živi sin obče spoštovane hiše Mundove ali Košarove. Po vsej župniji in še izven nje so ga poznavali kot vrlega, značajnega in delavnega fanta. Bil je ud „Mar. družbe“, skrajno načinčen v izpolnjevanju verskih dolžnosti. Bil je tudi včelin predsednik domače „Ml. zveze“. Pri vsej domačini podjetju je rad sodeloval; podpiral je tudi gromotno način država, naročen je bil na mnoge krščanske liste. Za pravico stvar se je vsakrat veruščaršo potegnil; stal je vedno v prvi vrsti kot zavornik in branitelj katnarodne misli. Ceravno premožen, ga je vendar bila samā ponijest in skromnost. Ko' kokrat se je njegova blaga roka odprla in pomagala siromakom, to je znano samemu Bogu. — 25. maja l. 1914. se je poročil z Marijo Igrošič, hčerkko sedmoga vrlega župana v Šavniku. Po koren povetu presveti cesarja se je koncem julija l. l. poslovil od doma — kdo bi misil, da za ved o! Zarjetem oktobra l. l. se je še pismeno oglasil pri svojih domačih, potem pa ni bilo nobene vesti več o njem. Čakali smo, čakali čedalje bolj nestrogo — a zmanj. Se le čez leto dni se je izvedelo, da dragega Tomaža ni več med živimi, da je padel že 23. oktobra l. l. na severnem bojišču. Zapustil je slabotne, od žalosti potre stariše, blago ženo in hčerkico. — Dragi nam Tomaž! V daljni Galiciji, v okraju Stari Sambor, si moral skleniti svoje življenje! Daleč od doma si se moral vleči k pokoju! Tuja zemlja. Te krije, v tuji zemlji Te bo enkrat-pre-

budila angeljska trobena! Dotlej pa mirno in slađko počivaj!

* **Velika Nedelja.** Janez Mlakar nam poroča z epidemične bolnišnice, da je umrl na bojišču v Galiciji njegov brat France. V grozoviti bitki pri Lvovu mu je ruska granata popolnoma zdrobila in raztrgalna desno nogo pod kolenom. Zdravniki so mu nogo v kolenu odrezali. Starišem je ob tej priliki pisal, da naj ne žalujejo, ker je prepričan, da on svoje noge ni zaman žrtvoval domovini. France je večkrat že v pismih izražal slutnjo, da se ne vrne več v ljubo mu slovensko domovino. In njegova temna slutnja se je mi uresničila. Junak je umrl v neki bolnišnici. Pred smrtno je trpel grozne bolečine. Počivaj junak v miru v tuji zemlji!

Rogatec. Mnogo mož in mlađenčev že steje naša nadžupnija, ki so darovali svoje življenje za domovino. In pred kratkim nam je došla pretresljiva vest, da je med padle prištevi tudi občespoštovan in priljubljeni Matija Golob, kmet v Žahenbercu. Laška krogla mu je pretrgala nit življenja v najlepši moški dobi. Vojskoval se je že na severu in sedaj je pa bil na jugu, kjer je dokončal svoje zemeljsko potovanje. Mnogo si prestal težav, že poprej doma, a še več pa sedaj na bojišču. Sedaj pa, dragi naš Matija, spavaj sladko v goriški zemlji, in odpocij se od truda bolečin, prejmi nevenljivi venec v raju, tukaj bode večen tvoj spomin!

* **Družmirje pri Šoštanju.** Zapeli so zvonovi! Milo in otožno so naznajali, da je zopet padel eden izmed naših junakov. Valentin Perovec, komaj 24 let star, je padel v Galiciji dne 6. junija. Že enkrat prej ranjen, se je po ozdravljenih ranah zopet vrnil na bojišče, kjer ga je zadeva neizprosna smrt. Bil je vrl in delaven mlađenč. Njegova dva brata se borita proti izdajalskemu polentariju. Vsi pa, bratje in sestre, ki ste izgubili tako dobrega brata, ne žaluite! Tolazite se s tem, da je vaš brat umrl junaške smrti za domovino. — Mesec prej, dne 4. maja je padel pionir Ivan Ručman, 22 let star. Udeležil se je strašnih bojev, kjer so dne 1. majika pognali Ruse iz utrijev postojank ob reki Dunajec. V službi na mostu čez to reko, ga je zadeva krogla v gavo. Pokopan je na vojaškem pokopališču Biskopie ob reki Dunajec. Obadvaja sta bila vrla člana tukajšnje požarne brambe. Zato pač nisi slutil, dragi prijatelj Ivan, ko si bil še lani meseca o tobra kot vrat na pogrebnu svojega očeta, da je požarna bramba, ki je izkazala zadnjo čast tvojemu očetu, tudi tete spremila zadnjokrat. Videl si solze in slišal jok svojih malih bratov in se stric, rad bi jim bil nadomestil mater in očeta, ker ostali so popolnoma sircete, pa klicalca te je dolžnost, šel si in ne povrneš se nikdar več. Večkrat si pisal, da boš svojo kri prelil za domovino. Prell si jo, junak! Daleč od doma počivaš, dragi prijatelj, in ni mi dano, da bi poklepal na tvoj grob. Ko sem klečal na Vseh svetih dan na domačem pokopališču, sem bil v duhu tam pri tebi. V duhu sem prižigal sveče na tvoj grob in z rožnim vencem sem ga krasil. Spavajta v miru, draga prijatelja. Ne vidimo se včas tukaj v tej solzni dolini; a upam, da se snidemo nad zvezdami! Prijatej!

* **Smartno** pri Gornjemgradu. Žrtev vojske so postali med mnogimi drugimi tudi trije vrli mlađenči, zvesti si tovariši. Svoje cetoče mlađo življenje so morali darovati za domovino. Ni jim bilo dano videti več svojega doma, upamo, da so našli boljši dom, in kjer ni sovražnika v njem. Slava junakom! Florijan Brezovnik, rojen dne 27. aprila 1892, je bil priden in priljubljen fant. Doma je rad pomagal svojim starišem na njih posestvu, bil bi tudi gospodar, ko bi doživel. A bil je poklican v vojaški stan, služil je pri slovenskoštajerskem pešpolku. Boril se je v Galiciji, zadeva ga je sovražna krogla v glavo nad oko pri Grodeku dne 10. septembra 1914. Moral se je iti zdraviti, in ko je srečno ozdravel, je prišel na kratek dopust k svojim ljubim sestriram, brašom in najboljši mamici, koje je ljubil naš vse. Uživali smo še takrat skupno radostno veselje. A v kratkem se je moral Florijan posloviti od svojih domačih. Ob slovesu, ko je zadnjič podal roko svoji mamici, je reklet: Z Bogom, na svidene, če ne tukaj, pa nad zvezdami! Sel je nazaj na bojišče v obrambo domovine, zopet pred mnogoštevilnega sovražnika. Dne 3. aprila 1915 ga je zopet zadeva sovražna krogla v glavo in je takoj izdihnil. Bodil mu karpatska zemljica lahka! — Najbljžji sosed Brezovnika Franc Čeplak je bil rojen leta 1893. V najboljšem prijateljstvu sta svoja mlada leta skupaj preživel. Podorožje je bil poklican meseca junija. Služil je pri slovenskoštajerskem domobranškem pešpolku. Sel je na italijansko bojišče. In njegov tovariš nam je sporočil žalostno vest, da ga je dne 9. novembra 1915 zadeva sovražna krogla v glavo in je takoj izdihnil. Počiva v lepi majhni slovenski dolinici. Boži pokojnemu Franciju Doberdolskemu zemljica lahka! — Njegov brat Joško se še hrabro bojuje s sovražnikom, prej v Galiciji, sedaj s polentariji. — Albin Strukelj je bil poklican letos meseca junija podorožje, ravno v istih letih, kakor njegov tovariš Čeplak. Sel je tudi nad polentarije. Zadeva ga je granata v hrbtnico, na to so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer je še živel sedem dni. Tam mu je potekla njegova zadnja ura. Mlad se je presebil v večnost za svojimi tovariši. Pred odhodom k vojakom so se vsi lepo pripravili. Prejeli so svete kramente in še sliši z mnogimi tovariši na mali hribček k Mariji Kokarski prosit za srečno potovanje. Namesto da bi se domov vrnil, jih je našeška mati

spremila v sveti kraj, na kraj veselja! Pokojnim junakom-mladencičem so že domači zvonovi zapeli žalostno slovo in naznali preselitev v večnost. Bog jim daj večni mir! Žaluočim pa milostno tolažbo, da se enkrat zopet veseli snidemo nad zvezdami!

* **Rajhenburg** ob Savi. Zopet je nemila smrt pobrala v cvetu mladosti vrlega, daleč oljrog znanega in priljubljenega domačina Jožeta Les, posestnike sina iz Stolovnika. Služil je pri slovenskoštajerskem pešpolku. Ob začetku vojske se je boril na srbskem bojišču. Srečno je vstrajal leto dni. Dne 26. julija t. l. pa je bil premeščen na italijansko fronto. Kot četovodja se je pet tednov zmagoval bojeval s sovražnikom pri Gorici. Že nadomeščen po drugem, je imel naročilo, izstopiti iz bojne čerte, je še priskočil na pomoc ranjenemu stotniku. V istem hipu ga je zadev sovražni šrapnel tako nesrečno, da je čez eno uro izdihnil svojo blago dušo. Oj ti nemila smrt! Ali nisi mogla prizanesti našemu miroljubnemu Jožetu? Kako si je on želet, še enkrat videti svojo dobro mater, in ljubega brata ter sestre. Kako je on vneto častil Marijo in se v njeno varstvo zatekal, da je celo iz bojne črete poslal rajhenburški Lurški Mariji in Mariji v Koprivnici primerno svoto denarja v dar, da bi ga Marija po zadobljeni zmagi srečno povrnila k dobrimamici nazaj. Ali Bog je ukrenil drugače! Celih 13 mesecev je vstrajal Jože v vojski in prenašal vsako gorie. Venec slave, katerega si je priboril pokojni Jože, bo venčal njegovo gomilo in tudi njega pri očetu v nebesih. Ljuba nebeška mati pa podpiraj in tolaži žaluočo mater, katero je zadeva toliko žalostna usoda! Prvo njenogorje je bilo, ko je izvedela, da je padel najstarejši sin Janez na srbskem bojišču. Drugič dobi poročilo, da so ljubljene Francete ujeli Rusi; tretjič je zopet padel nikdar pozabljeni Jože in sedaj se je poslovila od najmlajšega 17letnega Lojzeka, kateri se je pred par dnevi odpeljal na italijansko bojišče. Ljuba mati! Štiri sine si vzgojila za ljubega Boga in milo domovino. Bodil Ti čast in božja roka naj Te podpira, vse to srečno prestati. Žrtvuj hvaležno svoja dva sina Bogu nazaj, kajti ni jih ustvaril za minljivost tega sveta, ampak vzel jih je k sebi za dediče svojega kraljestva. Izrekamo mami in hčerkam odkrito sožalje, rajnima sinovoma svetila pla večna luč in bodi jima lahka tuja zemlja!

Rasglaz

c. kr. štajerskega namestništva z dne 4. novembra 1915, št. 4-1993-1-1915.

Z odlokom z dne 28. oktobra 1915, št. 16.742, je proglašlo c. kr. trgovsko ministrstvo, da se ustanovijo prosti vodi električnih močnih tokov, ki jih je projektirala štajerska električna družba in ki prihaja od prekozemške centrale Fala o. Dr. od Fale o. D. v Bruck o. M. na eni strani, v Maribor, Slov. Bistrico, Konjice in Celje na drugi strani kot stavba, ki uživa ugodnosti v smislu cesarskega ukaza z dne 16. oktobra 1914, drž. zak. št. 284. Temu primerno velja za to stavbo določitev navedenega cesarskega ukaza.

C. kr. namestnik:
Clary I. r.

Cesarski ukaz z dne 16. oktobra 1914, drž. zak. št. 284,

o izjemnih določbah za stavbe, ki imajo ugodnosti med dobo vsled vojnemu povzročenih izrednih razmer.

Na podstavi § 11 državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867, drž. zak. št. 141, odredim takto:

§ 1.

Vlada lahko izreče, da uživajo ugodnost stavbe in obratne naprave vsake vrste (vrhotalne, cestne, vodne, železniške stavbe itd.), ki so določene za javne ali občekoristne namene in kajih izvršitev je v javno korist nujna pod izrednimi razmerami, ki so posledica vojne.

§ 2.

Načrte za take stavbe morajo presoditi in odobriti strokovno pristojna ministrstva. To odobrenje ima stopiti oblastvenega dovoljenja, ki je sicer potrebno po izrednih določbah.

Pri odobrenju je določiti primerne roke, v katerih se mora začeti in dovršiti stavba, ker sicer izgubi odobrenje vejavno.

§ 3.

Takim stavbam se dovoli pravica razlastitev, v kolikor je to potrebno za njih izvršitev.

§ 4.

Nadaljnje postopanje glede stavb, ki imajo ugodnost, se ima omejiti na določitev pravic strank, katere zadeva načrt, in na določitev predmeta in obsega zahtevanih razlastitev. Stranke ne morejo na podlagi svojih pravic, katere začeva načrt, proti njegovi izvršitvi ničesar ugovarjati, pristojna jim samo pravica do odskodnine.

Postopanje izvršiti je naloženo politični deželnji oblasti, v kojo upravnem okolišu se naj stavba izvrši. Ona mora izvršiti potrebno komisijno razpravo na licu mesta, katere čas in predmet se mora obenem izvlečkom odobrenega projekta 8 dni poprej nabit v vseh udeleženih občinah s pozivom, da se naj uveljavijo pravice, katere zadevajo nameravano podjetje,

najkasneje pri komisionelni razpravi, ker se sicer ne bo na nje dalje oziralo.

Razglas je posebej dostaviti oblasti zgodnjim upravičencem, kakor tudi onim, katere je razlastiti.

§ 5.

Pri razpravi mora oblast delovati na to, da se sklene poravnava med strankami o spornih zadevah, zlasti o visokosti odškodnine, ki jo je plačati. Ako se poravnava ne sklene, tedaj je poizvedeti po zaslisanju zapriseženih izvodenec vse za odškodnino merodajne okolnosti, zlasti v kraju običajne cene za upoštevne premoženjske predmete. Ako se na podlagi razprave izvršijo kake spremembe, je te v svrhu naknadnega odobrenja naznaniti pristoju nemu ministrstvu (§ 2).

Razsodbo o predmetu in obsegu razlastitve mora — tako mogoče — izreči vodja neposredno po končani razpravi.

Vzkljic proti razlastilni razsodbi ni dopuščen.

§ 6.

V spornih zadevah odločuje o zahtevi do odškodnine in o njeni visokosti komisija, ki sestoji iz enega zasopnika vsakega udeleženih ministrstev, kakor tudi finančnega ministrstva, nadalje iz enakega števila dvornih svetnikov najvišjega sodnega dvora. Funkcijonarje najvišjega sodnega dvora določi pravosodni minister.

Komisija sklepa z večino glasov in odločuje o odškodnini, ki jo je plačati končnoveljavno in brez pravnega pota.

Zapisnike o komisionelnih razpravah morajo predložiti politične deželne oblasti komisiji potom onega ministrstva, ki je odobrilo načrt.

§ 7.

Razlastitev se lahko izvrši še le po plačilu ali položitvi odškodnine, ki je določena po dogovoru strank ali z odločitvijo komisije (§ 6). Ista se na lahko pri stavbah državne uprave ali drugih javnih korporacij na njih prošlo v posebno nujnih slučajih iz emoma s pooblaščenjem pristojnih ministrstev (§ 2) tudi prej izvrši.

Ako se stavba še ni začela sčiviti v roku, ki se je določil pri odobrenju ali se ni primerno nadaljevala, tedaj mora politična deželna oblast na zahtevo razlastenca razveljaviti razlastilno razsodbo. V tem slučaju ostane uveljavljenje morebitne odškodbe pridržano razlastencu.

§ 8.

Določbe tega cesarskega ukaza veljajo tudi za načrte, ki so predloženi oblastom, ako o njih še ni izdana razsodba prve stopnje.

§ 9.

Naredbenim potom se lahko za posamezne kategorije stavb, ki uživajo ugodnost, zlasti za železniške stavbe določbe tega cesarskega ukaza glede postopanja dopolnijo ali sprememijo.

§ 10.

Po zopetnem nastopu normalnih razmer mora določiti oblast naredbenim potom čas, v katerem izgubi ta cesarski ukaz veljavno.

§ 11.

Ta cesarski ukaz stopi v veljavo z dnevom nje- ga razglasitve. Izvršiti ga je naročeno Mojemu celokupnemu ministrstvu.

Razne novice.

Duhovniška vest. C. kr. vojni nadkurator č. g. Jakob Tajek je imenovan za vojnega superiora v I-nomostu.

O č. g. kuratu dr. Jehartu smo zvedeli, da je zadnjikrat pisal staršem dne 27. julija 1915, katero pismo so dobili starši koncem meseca avgusta. Od tega časa naprej še ni od njega ali o njem nikakega poročila.

Skupno obhajilo vseh cetrok po celi Avstriji. Zadnja konferenca avstrijskih škofov je baje sklenila, da naj na božični praznik pristopijo k sv. oblačilu vsi otroci. Obhajilo naj dajejo za cesarja, armado in zmagovit mir.

Odlikovani usmiljeni bratje v Gradcu. S častnim znakom 2. razreda z vojnim okraskom sta odlikovana za zasluge pri Rudečem križu dr. Ansgar Hönigmann, provincial in p. Bernardin Fröis. S srebrno častno kolajno z vojnim okraskom so odlikovani: o. Pavel Berger, podprior; o. Ciril Vrana, redovni duhovnik in lekar; o. Rupert Sulman. Z bronasto častno kolajno z vojnim okraskom so odlikovani sledeči bratje: Anton Döller, Teofil Braudtner, Avguštín Fröis, Franc Sales Hahn, Viktor Hromy, Kal' st Ralle, Bruno Lichtenegger, Maks Gobec, Mihael Harting, Bogomir Osojnik, Fr. Xaver Zaman, Hero im Križan, Jožef Majcen, Leo Galler, Pius Geyer, Napoleón Leitner, Sebast. Pruci. — Od začetka vojske do dosedaj se je zdravilo v bolnišnici usmilješil bratov v Gradcu 1824 vojakov raznih narodnosti in veroizpovedanj.

Po smrti odlikovan. Ferdinand Kovačič, učitelj v Selnicu ob Dravi, ki je padel junaska smrt na bojišču za cesarja in domovino, je odlikovan s srebrnim zaslужnim križem na traku hrabrostne kolajne. Slava padlemu junashkemu slovenskemu učitelju!

* **Odlikovani** so bili naslednji pionirji: Franc Kovačič, vođa iz Planine; Franc Šlepčec iz Slovenske Gradca; Anton Ročnik iz Mozirja; Mihael Merkuž iz Št. Lovrenca na Drav. polju; Ivan Gorjanec iz Radeč; Anton Zupanc iz Zidanega mosta; Josip Volčanšek iz Artič; Anton Pelikan iz Gorice; Anton Šehl iz Konjic. Vsi so dobili srebrne kolajne II. razreda. Vsi odlikovanci so Slovenci.

* **Zlat nauk.** Zadnji „Domoljub“ kliče: Treznost, treznost, treznost! Ni mogoče dopovedati, kako je to velikega pomena. Naša treznost, naša prihodnost! Slovenci bomo, če bomo trezni. Po vojski se bo začela z vso silo gospodarska in narodna tekma. Intisti se bo obdržal, tisti bo najbolj na vrhu, ki bo najbolj priden, najbolj delaven in podjeten, pa najbolje frezen. Trezen narod je zdrav, je brihten, je gibčen. Kjer se pije, tam ni veselja za delo, ni razsodnosti, ni moči. To smo sicer že večkrat povedali, a moramo še, ker nekateri kar ne verjamejo. Drugi narodi pa to ne le verjamejo, ampak vedno in se s treznostjo pripravljajo na veliko prihodnost. Zlasti še čas vojske gotovo ni čas za popivanje. Toliko resnobe bi moral imeti pač vsak: ko naši ljudje po bojiščih trpe in krvave, se vendar ne spodobi, da bi se drugi doma zalivali in opijali Bogu v nečast in nam vsem v sramoto. Ali se še spominjate, kaj nam je zabrusil Nemec Miler v obraz, da smo Slovenci od žganja že bebasti? To je grda laž, a načelje jo bomo ovrgli, če bomo kar najbolj trezni!

* **Slovenski topničarji pišejo Viktor Emanuelu.** Slovenski topničarji nam pišejo s koroške bojne črte: Veseli smo slovenski topničarji, ko tukaj najitalijansko-koroški meji tako srečno odbijamo izdajškega Laha. Mi smo mu poslali sledenčo pismo: Izdajški zavezniki! Britve, škarje ste brusili po naši slovenski domovini, deženike stare popravljal, zraven lase pobirali. Vsak polentar je zdar, pri nasobil je lep denar. Pri nas prav dobro ste živel, v avstro-ogrski deželi. Sedaj pa bije plat zvona, Taljan boš moral bit' doma. Artilleristi smo in pokazati Ti čemo, da slovenska kri je gorka kri, ki nikol' ne sfali. Viktor Emanuel, Tebi pa povemo, da v deželo Tvojo gremo. S Teboj stari se račun imamo; dobro zdaj ga poravnamo. Skrbeli bomo, da poplačaš nam dolbove, predno boš napravil nove. To Ti pišejo slovenski topničarji Franc Čerovšek iz Šmarja, predtopničar, in topničarji: Jožef Stampar iz Jaštrebec, Ignac Kšela, Janez Vertel, Jožef Barlič, Jakob Cvaht, Ivan Anšič in Jožef Egartner.

* **Vojaki želijo vesel Božič!** Ker nam v tem časnem gromu ni mogoče, osebno izročiti voščila in častitke ob priložnosti bližajočih se praznikov in se radovali v krogu domačinov, znancev in prijateljev, zato želimo podpisani z obali modrega Jadranskega morja vsem čitaljem priljubljenega „Slovenskega Gospodarja“ ter znane in prijateljem vesele božične praznike in srečno Novo leto! — Janez Lasbacher iz Seliš pri Sv. Juriju ob Ščavnici; Vincenc Kramer, doma iz Ruš pri Petrovčah; Matija Cmerekar iz Veržej.

* **Naknadno prebiranje** letnikov 1865 do 1897. Dne 27., 28., 29. in 30. (če bo brezpogojno potrebno tudi dne 31.) decembra t. l. šd bo vršilo naknadno prebiranje črnovojniških zavezancev rojstnih letnikov 1865 do vstevšega rojstnega letnika 1897 in sicer pri domobrancih dopolnilnih okrajnih poveljstvih Celje, Maribor in Gradeč. K tem naknadnim prebiranjem morajo priti vsi tisti črnovojniški zavezanci zgoraj označenih letnikov, ki še niso bili dosedaj pri nobenem črnovojniškem prebiranju. Izvzeti so tisti, katerim svoj čas, ko so prišli v poštev njihovi naborni letniki, ni bilo treba priti k prebiranju. Kraj, dan in ura teh naknadnih prebiranj se bo posebej naznačilo. Črnovojniški zavezanci mora prinesi seboj črnovojniško izkaznico. Črnovojniški zavezanci, ki pridejo na prebiranje, imajo pravico do proste vožnje po železnici (izvzeti so brzovlaki), če se izkažejo s črnovojniškimi izkaznicami. Črnovojniški zavezanci, ki bodo spoznani pri teh prebiranjih sposobnim za orožje, bodo morali nastopiti vojaško službo v teku 48 ur po preteklu dneva, ko so bili potrjeni v vojak.

* **Važno za svoje padli ali pogrešanih vojakov.** Pod tem zaglavjem smo prinesli pred kratkim v našem listu navodilo, kako je prositi za civilne obleke itd. padlih ali pogrešanih vojakov pri c. kr. črnovojniški eksposzituri v Celju. Kakor se nam poroča, je imelo to navodilo lepe uspehe, vendar se je mnogokrat tudi napačno razumelo. Zaradi tega smo naprošeni, še enkrat naglašati, da so pri omenjeni eksposzituri shranjeni le predmeti onih vojakov, ki so odišli v vojsko s peto, šesto, sedmo in osmo stotnijo c. kr. 26. domobranskega pešpolka, ali so odrinili v Celje k drugi nadomestni stotniji tega pešpolka, ali onih črnovojnikov, ki so bili v Celju prideljeni k drugi stotniji 29. maršbataljona, 3. stotniji 153. maršbat. ali k 13., 14., 15. in 16. stotniji 26. črnovojniškega pešpolka. Svojci vojakov, ki niso spadali k naštetim krdelom, ne dobe pri imenovanji eksposzituri oblek, ampak se morajo obrniti s svojimi prošnjami na nadomestna krdela onih polkov in v tisti kraj, kamor so vojaki v početku vojske odrinili, ali kjer so služili.

* **Krompir za seme.** Kakor znano, je določilo ministrstvo najvišje cene za krompir. Poljedelsko ministrstvo pa sedaj razglaša, da se sme krompir prvo-

vrstne kakovosti, namenjen za seme, prodajati po višji, nego uradno določeni najvišji ceni. Če se hoče prodajati krompir prvorstne kakovosti, namenjen za seme, po višji, nego uradno določeni najvišji ceni, je treba posebnega tozadavnega dovoljenja poljedelskega ministrstva. Tozadevne prošnje, nasloviljene na c. kr. poljedelsko ministrstvo, se morajo vložiti na c. kr. preskuševalni urad za semena, Dunaj, II, Lagerhausstrasse. V teh prošnjah mora biti navedeno ime in bivališče dotičnika, množina semenskega krompirja, namenjenega za prodajo, ter ime in vrsta krompirja. Za krompir drugovrstne kakovosti, namenjen za seme, se sme zahtevati pri prodaji 3 K za 100 kg več, kakor so uradno določene najvišje cene, toda le z izrecnim dovoljenjem c. kr. Kmetijske družbe v Gradcu. V tozadevni prošnji mora biti istotako navedeno ime in bivališče prodajalčeva, množina krompirja, namenjenega za prodajo za seme po višji nego uradno določeni ceni. Opazorja se, da se krompir za seme ne sme prodajati po višji, nego uradno določeni najvišji ceni, dokler ni dotičnik dobil tozadvnega uradnega dovoljenja.

* **Krompir na mariborskem trgu.** Kmetije, ki pripeljejo krompir na mariborski trg, se pritožujejo, da jim ga mesto kratekmalno odvzame in plača po določeni ceni. Mi smo se o tej zadevi poučili in izvedeli, da je sicer dovoljeno voziti krompir na mariborski trg in ga prodajati po določeni ceni, za sedaj 12 K 50 v 100 kg. Mesto pa ima glasom namestniškega odloka pravico, da krompir na trgu pokupi. Prisilno se pa sme krompir le tedaj odvzeti, ako zahteva prodajalec zanj višjo ceno, kot je uradno določena. Stvar je torej sledeča: Ti smeš krompir svobodno pripeljati na mariborski trg in ga smeš prodajati za gorej omenjeno ceno vsakemu, kdor ga želi. Ako pa mesto (odbor za preskrbo z živili) zahteva krompir za se, moraš mu ga dati za določeno ceno 12 K 50 v. — Ako želiš krompir kakemu sorodniku ali pa znancu poslati izven mariborskega okraja, moraš prositi za potrebljivo izvozno dovoljenje na okrajnjem glavarstvu, katero ima odslej edino pravico, dajati takšno dovoljenja. Mestni magistrat, kateri je dosedaj dajal tukaj dovoljenje, mora sedaj samo potrditi izvozno dovoljenje.

* **Kmečke pritožbe glede cen žitu, moko in otrlobom.** V seji osrednjega odbora štajerske c. kr. Kmetijske družbe v torek, dne 14. decembra, se je sprejel sledeči predlog dr. Verstovška: C. kr. Kmetijske družbe naj v posebni vlogi opozori cesarsko namestnijo na kmečke pritožbe glede rekviriranega žita in razlike v cenah med prodanim žitom in kupljeno moko ter otrlobami. Tako n. pr. morajo poljedelci v krajih, ki so od prometa bolj oddaljeni, otrlobe plačati po 26 do 28 K za 100 kg, med tem ko morajo ječmen, ki se da rabiti tudi za kruh, oddati mnogo ceneje vojno-žitno-prometnemu zavodu. Poljedelci so s tem posebno oškodovani, ko morajo moko skoro za dvakrat višjo ceno nakupiti. Če dajo kmetje sami zrnje v mlin, plačajo samo okrog 2 K kot plačilo za to, da se zmenje 100 kg žita. Na ta način znaša razlika med žitom in moko, ki jo mora sedaj kmet kupiti, skoro 100%. Cesarska namestnija se poziva, da potrebljno ukrene, da se ta velika razlika med žitnimi vrstami in mlnskimi izdelki odpravi.

* **Nadzorovanje skladisč za moko in žito.** Odveč strani se je izražala bojazen, da se bo moka in žito, ki je nakopičeno po skladisčih, radi vlažnosti pokvarilo in splenilo. Da se prepreči ogromna škoda, je slovenski deželnemu odborniku dr. Verstovšek v seji osrednjega odbora štajerske c. kr. Kmetijske družbe dne 14. t. m. stavljal predlog, v katerem se cesarska namestnija nujno poziva, naj odredi strogo in vestevo nadzorstvo nad skladisči, v katerih je nakopičena moka, žito in sploh vsa druga živila. Skrbeti se mora, da se itak skromne zaloge živil ne bodo pokvarile.

* **Skrb za semensko jaro žito.** Na predlog osrednjega odbornika dr. Karol Verstovška je osrednji odbor c. kr. štajerske Kmetijske družbe v seji dne 14. t. m. sklenil se obrniti do c. kr. namestnije s prošnjo, da bi se žetvene komisarje pozvalo, naj izdelajo natančna in zanesljiva poročila, koliko ozimnega žita se je v posameznih okrajih v resnici posejalo. Cesarska namestnija naj že sedaj vse potrebljno ukrene, da se bo na podlagi poročil žetvenih komisarjev skrbelo povsod za to, da se vseje spomladni dovolj jarega žita. Posebno se naj že sedaj skrbi za nabavo semenskega jarega žita. Ob enem pa se naj tudi potrebljeno ukrene, da se bo spomladni odpomoglo velikemu pomanjkanju delavskih moči na deželi, osobito glede dela na polju.

* **Sejanje ozimne.** Zadnje dni so po naših krajih posejali izredno mnogo pšenice, ječmena in deloma tudi rži. Nekateri so zjutraj zgodaj sli celo s svetilko na njivo, zvečer pa so delali pri mesečnem svetu. Tako skrbi naše vrlo slovensko kmečko ljudstvo, da bi se prihodnje leto pridelalo za ljudstvo in aramado dovolj žita.

* **Pozno sejanje zimskega žita.** Kmet-strokovnjak iz gornjeraidgonskega okraja nam piše: V Va-

sem listu je bilo vprašanje o sejanju zimskega žita sedaj v pozni jeseni. Nato velja kratki odgovor: Koder se ga poprej ni moglo izvršiti, je tudi sedaj dobro. Pisek teh vrst ima skušnjo. Že pred 40 leti sem rž posejal na kvatrno sredo v adventu, ker je bilo tako ugodno vreme, kakor sedaj, a je bilo prav rodno. Imamo posestnika v naši občini, ki je pred nekaj leti na pametovo ali na dan nedolžnih otročičev pšenico sejal in je bila prav lepa. Pisek teh vrst je letos zimski ječmen sejal v začetku mesca sušca in je bil roden. Le to je pri pozni setvi, da krokarji mnogo zrnja poberejo in je potem redko. Najbolje je seveda, če hitro sneg zapade, da pod snegom izklije. Tukaj pri nas še več posestnikov sedaj pšenico seje. A da bi se pšenico namakalo in potem ne sejalo, je nesmisel.

* **Sejte lan in konoplj!** Štajersko namestništvo razglaša: Ker je v sledi vojne odrezana naša država od dovoza bombaževine iz inozemstva, zlasti iz Amerike, je nastala nujna potreba, da se po možnosti nadomešča bombaževina s snovi, ki jih je možno pridelovati v lastni domovini. Te snovi so v prvih vrstih lan in konoplj. Da se v prihodnjem letu zasigura po možnosti posejanje polja z lanom in konopljam, je vojno ministrstvo odredilo, da se bo v to svrhe oddajalo službe prosto moštvo, invalidi, vojni ujetniki ter vojaški delavski oddelki na pomoč poljedelcem, ki bodo sejali lan in konoplj. Tozadovna obvestila so že prejele razne poljedelske zadruge.

* **Promet s svinjsko mastjo, špehom in mesom.** Dunajski uradni list „Wiener Zeitung“ primaša dne 14. decembra ministrsko odredbo glede prometa s svinjsko mastjo, špehom in svinjskim mesom. — Podrobna določila te odredbe nam še niso znana. Ko jih dobimo, bomo objavili.

* **Zopetno zvišanje cen za poljedelske stroje.** Dosedaj so že bile trikrat zvišane cene za poljedelske stroje. Toda to trikratno zvišanje cen za poljedelske stroje še ni zadostovalo raznim tovarnarjem za izdelovanje raznega poljskega orodja, marveč so skrbili, da z novim letom vseh 20 odstotkov. Tudi v tem oziru bi bilo potrebno, da bi vlačka načavila najvišje cene!

* **Hmelj.** Tudi v pretečenem tednu ni bilo glede hmeljskih cen na hmeljskem trgu v Žalcu nobene bistvene spremembe. Glede tujega hmelja tudi ni zaznamovati kakšne večje spremembe. Nemški pivovarnarji so kupili eden wagon Štajerskega hmelja za ceno 55 kron za 50 kilogramov. Po ogrskem hmelju ni niti najmanjšega popraševanja. Iz raznih okoliščin se sklepa, da utegne postati v najkrajšem času popraševanje po Štajerskem hmelju nekoliko živalnejše kakor je bilo dosedaj.

Dopisi.

* **Maribor.** Po mestu se je zadnji čas govorilo, da donašalci mleka istega ne bodo več smeli prinašati v zasebne hiše, ampak da se bo smelo mleko pridajati edino mestu, ki bo dovolilo, da se sme mleko rabiti samo za otroke, ki so stari pod tremi leti. Vse te vesti so neresnične. Mleko se sme svobodno donašati v mestu komurkoli in se tudi prosto rabiti.

* **Maribor.** V seji komisije, ki nadzoruje cene za živila v Mariboru in okraju, se je dne 15. t. m. sklenilo, da se bodo odslej določile za špeh na mariborskem trgu iste cene kot v Ptiju. Kakor znano, so bile dosedaj cene za špeh v Ptiju vedno za 1 K višje kot v Mariboru.

* **Jarenina.** Karl Roj, doma iz Jarenine, ki služi pri domačem deželnobrambnu pešpolku, je bil odlikovan z bronasto hrabrostno svetinjo na beloručecem traku. Roj je bil potem še posebej poohvaljen od samega prestolonaslednika Karla Franca Jožefa, ki je še govoril z njim nekaj besed v slovenskem jeziku. Roj je bil dosedaj neprestano v vojski proti Italiji in sicer od začetka do dne 2. decembra. Sedaj se zdravi v Celju v bolnišnici.

* **Jarenina.** Jakob Kocbek je pisal svojim staršem, iz Sibirije, da je še živ in zdrav. Bil je močno ranjen. Ujet je že 13 mesecov. Imeli smo ga že med mrtvimi, ker ni bilo nobenega glosu od njega. Veselje, da se je Jakob zopet oglasil, je nepopisno.

* **St. Ilj** v Slov. gor. Dne 7. decembra smo tu pokopali posestnika Andreja Pak iz Cirknice. Rajni je bil vedno naš zvest volilč. N. v. m. p.!

* **Sv. Križ** nad Meribrom. Anton Večernik piše č. g. župniku z italijanskim bojiščem: Naznam Vam, da sem od 25. oktobra na bojnem polju. Tukaj se prav dobro zabavamo s polterji. Zdrav sem tudi hvala Bogu in ariji. Da bi le kmalu krije bil. Tukaj je sneg in hud mraz. Na tukajšnji postojanki smo večinoma Slovenci; vsi smo korajni in dobre volje. Prosim, pošljite kaj novic od Sv. Križa.

* **Hoče.** Prejšnji čedem je umrla izredno pridržna in pobožna Micika Repnik. Njeno življenje je bilo živ vzgled vsem drugim. Da je bila rajna Micika res priljubljena, je bil dokaz lep pogreb, katerga se je udeležila tudi šolska mladina pod vodstvom g. učiteljev. Začeločim staršem izrekamo naše sonalje!

* **Slov. Bistrica.** Tukaj govorijo nekateri mestani, da smejo kmetje zahtevati za eno jaice samo 10 p, drugače jih bodo naznali sodnji radi navjanja cen. Opozarjam kmete, da so določene za celo Spodnještajersko enotno ceno. Po teh, od oblasti dolženih cenah smejo kmetje zahtevati za 16 jaice 2 K, torej za eno jaice dvanajst in pol vinarja, ali za 2 jaice 25 vinarjev. Opozarjam na cene, ki jih priobčujemo na zadnji strani in ki veljajo za celi Slovenski Stajer.

* **Laporje.** Pri Sv. Antonu na Arlbergu na Tirolskem je dne 26. novembra umrla M. Rober, mati Jožeta Rober, vrnarja v hotelu „Post“ pri Sv. Antonu. Rajna je bila še tri tedne pri svojem sinu, kamor si je vedno želela. Rajna je bila rojena 1. 1849 v Hošnici. Svetila ji večna luč!

* **Hošnica** pri Slov. Bistrici. Dne 25. novembra je poginil pes gostilničarja Štefana Urlep na Križnem Vrhu, občina Hošnica. Pri psu, katerega je dne 12. novembra vgrznil nek žemljicastobarvn, srednjevelik stekel pes, se je dokazala utemeljena sumnja stekline. Neznani stekel pes je bržkone isti, ki je dne 13. novembra došel v Slov. Bistrico in v Sp. Novovas in bil usmrčen. Okrajno glavarstvo je naročilo občinam slovenjebistriškega okraja, da se strogo nadzoruje, ali se povsod upošteva odrejene predpise o pasjem zaporu.

* **Sv. Benedikt** v Slov. gor. Anton Žaber, tukajšnji sedlar, s prizemlsko hrabro posadkoi ujet in odveden na Rusko, piše iz Taškenta v Turkestanu svoji ženi: „Ljuba žena! Pisal sem ti že iz tega kraja parkrat, ali odgovora še dosedaj nisem dobil. Zelo radoveden sem, kako je še kaj s teboj in z otroci. Ste še zdravi vsi? Hvala Bogu, jaz sem še pri polnem zdravju, ampak popolnoma brez tovarišev. Prisrčne pozdrave na tebe, otroke in na vse domače in znanice. Tvoj Anton.“ Dopisnica nosi datum 12. septembra od njegove roke in tukajšnji poštni datum 25. novembra.

* **Sv. Belfenk** v Slov. gor. V kratkem času je tukaj že drugikrat izbruhnil ogenj. Nedavno je gorelo v Lociču pri Čelu, pravijo, da je nekdo po neprevidnosti iztrolis ogenj. Predzadnjo nedeljo pa je ravno o oldne gorelo pri Krambergerju v Trnovcih. Zažgali so otroci. Najhujše pa je, da so zgoreli vsi polski pridelki, vsa krma, vse vozovi; rešili so edino živino.

* **Sv. Belfenk** v Slov. gor. Naš rojak, gospod Janko Firbas, ki se nahaja že od začetka vojske na ruskem bojišču, je bil povisan v pivlji orščaku in odlikovan s srebrno hrabrosti kolajno.

* **Središče.** Dekliška Zveza ima v nedeljo, dne 19. t. m., popoldne po večernicah, svoj občni zbor. Med drugim boste slišali, kako je prišel prej že tako celo cenjeni „naš dom“ po vojni do veljave. Dekleta, pridite, da okusite, kako dobro in prijetno je, da tudi v sedanjih težkih časih sestre prebivajo skupaj!

* **Vurberg.** Naši valant, Leopold Krojzl, je bil na svoj godišnji dne 15. novembra ranjen na italijanski bojišči. Eno kroglo je dobel v levo rečko in eno v levo nozno. Tretja je prišla v prsa. Toda na prsih je imel veliko svetinjico brezmazežnega spočeta Marijinega, Ravnih v to svetinjico je udaril kroglo in jo je skrivila, toda naprej ni šla. Torej svetinjica mu je rešila življenje. Zdaj se zdravi v Ljubljani. Želimo mu skorajšnjega ozdravljenja!

* **Sv. Martin** pri Vurbergu. Za koščike za kuhanje čaja in kave za vojake ob fronti je nabral v občinah Sv. Martin, Ciglenci in Spodnji Duplek nadučilj g. Gselman 50 K. Za podmorski čoln pa 16 K. Kakor se iz teh darov vidi, kmečko ljudstvo rado žrtvuje za vojake, ki se borijo za brambo domovine. Bog naj plati vsem darovalcem!

* **Gornja Hudinja** pri Celju. Pionir Štefan Planišek piše z bojišča, da je še zdrav, da se mu dobro godi. Čeravno je še 18 let star, vendar je postal že cel junak, da se Rusov prav nič ne boji. V pismu na svoje domače pravi Štefan, da čeravno se mu na bojišču dobro godi, vendar se mu bo zdelo, ko bo prišel v domači slovenski svet nazaj, da 'e prisel v sveti raj.

* **Ljubno** v Savinjski dolini. Tukajšnji Mohorjani so darovali za Slovensko Stražo znesek 56 K. Hvala lepa!

* **Slovenigradec.** Dne 8. decembra t. l. je umrla Maria Drofenik, mati tukajšnjega nadoficijala Jurija Drofenik, 65. letu svoje starosti.

* **Velenje.** Dne 8. t. m. je umrla tukajšnja posestnica Josipina Skaza v starosti 67 let.

* **Hrastnik.** Nadporočnik Brion Diermayer, doma iz Hrastnika, se je poročil z Avgusto Wannut iz Celja.

* **Rajhenburg.** Pred praznikom Mar. brezmazežnega Spočeta smo imeli tridnevno pobožnost, ki so jo volili oo. lazaristi iz Celja. Vsaki dan sta bila po dva časova primerna nagovorit, spovedovalo se je ob vsaki uri, tako da smo dosegli nad 3000 sv. obhajil. Ker je bilo vreme zelo ugodno, so ljudje med dnevom imeli manj časa, biti pri napovedanih pobožnostih. Praznik Marijinega brezmazežnega Spočeta je privabil v našo lepo cerkev ljudi iz bližnjih in daljnjih krajev. Pri pontifikalni maši, katero je služil preč. g. J. Epalle, opat samostana trapistov, se je izvajala latinska maša. Cela pobožnost se je končala z nagovorom Dekliški Marijini družbi, ki steje z novosprejetimi 66 članicami zdaj 650 udov. V Mazijino družbo pristopajo z velikim veseljem leta za letom vse dobre dekllice iz naše fare, nekaj jih je bilo sprejetih celo iz Koprivnice in daljnega Zabukovja. Kakor hitro pa se v omenjenih župnih ustanovijo lastne družbe, bodo med njihovimi prvimi članicami družbenice, ki so začasno sprejete v našo družbo. Le ne-

kaj deklet iz trga nima smisla, oziroma veselja do Marijine družbe, so tudi take, ki zabranjujejo tovarišicam pristop, pa le rade prihajajo k naukom ob shodih, če iz pravega namena, ne vemo, pa vsaj upamo. Iz dosedanjih izkušenj vidimo le eno, da se dekliška Marijina družba razvija leta za letom vedno lepše.

* **Brežice** ob Savi. Brežiška podružnica Rudečega križa je darovala za pospeševanje avstrijske pomočne akcije za bolgarski Rudeči križ 500 K iz društvenih sredstev.

* **Tišina na Ogrskem.** V ruskem ujetništvu je umrl grof Batjany Tomaž, stotnik pri domobranskih huzarjih, brat tukajšnjega veleposestnika grofa Batjanyja Sigismunda.

* **Upoklic 44—46letnih pod orožje.** Dunajski list „Zeit“ piše, da bodo za vojaško, oziroma za črnomorsko službo za sposobne spoznani 44—46letni upoklicani pod orožje okrog 15. januarja 1916.

Zadnja poročila došla v četrtek, 16. dec.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Uradno se razglaša:

Dunaj, 15. decembra.

Rusko bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov.

Italijansko bojišče.

Položaj je nespremenjen.

Srbsko bojišče.

Avstro-ogrške čete generala pl. Kövessa, ki so prodiralne iz smeri od mesta Plešvje, so zavzemele včeraj, dne 14. decembra, tudi črnomorske postojanke na celi širokosti južno od Vranege. Ena kolona je udrala pri zasledovanju notri do skalne globeli reke Tara (pritok Drine) ter je razpršila pri Glibačiju (južnozahodno od Grab) sovražni bataljon. Druge čete so prišle do kraja Grab (27 km južnozahodno od Plevlja). Na višinah neposredno izhodno od Beran se nahajajo v boju proti Črnomorcem razvzeni naših oddelkov tudi Mošlimi in Albane. Stevilo ujetih sovražnikov znaša 340 vojakov in 150 vojaških zavezancev. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Naši na grških tleh.

Angleški listi poročajo iz Soluna, da so avstrijske, bolgarske in nemske čete po zavzetju Gevgelija in Dojранa vkorakale na grško ozemlje. — Reuterjev časnikarski urad poroča, da je pri bolgarskih četah pri Dojranu in Gevgeliju bilo zadnje dni opaziti več avstrijskih polkov.

V bolgarskem uradnem poročilu z dne 14. t. m. se je glasilo, da bodo Bolgari začasno ustavili zasledovanje sovražnikov. Ta odmor ni bil, kakor se je v prvem trenotku smatralo, namenjen za pogajanja z Grčijo, ampak da se bolgarske, avstrijske in nemške čete zborejo in razvrstijo za zasledovanje.

Grčija je umaknila svoje čete ob makedonski meji, da bi ne trčile z Bolgari skupaj in da bi ne prišlo do kakih neljubih zapletljajev. Grčija pripravila torej ravno tako, kakor četverosporazumu tako tudi nam in našim zaveznikom prost pot do Soluna.

Iz Soluna je Grčija le deloma umaknila svoje čete. Na utrdbah je pustila vojaštvo v veliko nevoljo Francozov in Angležev.

Nasprotni glasovi.

Druga poročila zopet pravijo, da še Bolgari niso prestopili grške meje, ampak da se je z grškim generalnim štabom določil ob meji pas dveh kilometrov, na katerem ne smejo stati niti bolgarske niti grške čete.

Bolgari so po teh poročilih ustavili zasledovanje. Mi prirašamo obojino poročilo, ker je danes nemogoče reči, katero da odgovarja resnici.

Tudi po teh poročilih Grki četverosporazumu niso prepustili solunskih utrdb. Tudi železnici jim niso izročili, ampak jih sami rabijo.

Koledar za slovenske vojake za leto 1916 je letos gotovo najboljši in časnu najbolj primeren koledar. Krasí ga lepa slika cesarjeva. V koledarju najdeš 10 strani molitve, ki se primerne za vojake na bojišču. Razven tega te ta koledar podlazi o podporah družin, o penzionih vdov in širok, o penzionah invalidov itd. Ob koncu ima tudi vzorce za prošnje na razne urade v začevi podpor in penzij. Koledarja se je dozdaj razpečalo med slovenskim vojaštvom že čez 10.000 izvodov. To kaže, kako je priljubljen vojakom na fronti, ki ga enkrat vidijo, ki ga gotovo naroči in ga težko pričakujejo. Stane pa s poštnino vred 1 K, brez poštnine 10 v manj. Naroči in dobi se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5.

* **Boljše in novoletne razglednice v veliki izbiri** se dobijo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Listnica uredništva.

Ako naročite

in to nemudoma storite.

1 srečko avstrijskega Rudečega križa	Mesecni odkrit za vseh pet
1 srečko ogrskega Rudečega križa	srečk ozir.
1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz 1. 1880	dobitnih listov samo 5 krov
1 dobitni list 4% ogrske hip. srečk iz 1. 1884	

18 žrehanj vsako leto, glavni dobitki 630.000 K
dobite igralno pravico do dobitkov ene turske
 srečke v znesku do

4000 frankov popolnemu zastonju
 Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno
 Srečkovno zastopstvo 15, Ljubljana.

Nova pošiljatev vina

iz Bola (otok Brač) je došla dne 13. okt.
 kljub velikim težavam v dobrem stanu v Ma-
 ribor. Cenjeno občinstvo, naj blagovoli vzeti to na
 znanje, da se podpisana tvrdka nahaja v prijetnem
 položaju, da lahko prevzame zopet vecje pošiljatve
 dokler bo namreč zaloga zadostovala.

Vino se radi dobre kakovosti toplo priporoča
 posebno ljudem, ki so slabokrvni in ki so na potu
 okrevanja. Za izvor in pristnost vina prevzame
 tvrdka vsako jamstvo.

Tvrdka F. Cvitanič-vdova,
 vinska trgovina Maribor, Šolska ulica št. 5. 658

Nakup vina**za deželno vzorno kletarstvo.**

Zveza gospodarskih zadrug v Eggenbergu pri
 Gradcu bo za svoje deželno vzorno kletarstvo nakupi-
 lo še nadaljnje množine letosnjega — ali pa tudi
 starega štajerskega vina.

Ponudbe čim prej ko mogoče, najdalje pa do
 20. decembra 1915 z navedbo množine, vrste in
 cene od bližnje železniške postaje se pošljejo na
 deželno vzorno kletarstvo (Landes Muster Kellerei)
 v Eggenbergu pri Gradcu. Vzorci se naj pošljejo še
 le tedaj, ko vodstvo kletarstva to zahteva. 788

Udana v voljo božjo naznanjam
 vsem sorodnikom, prijateljem in znancem,
 po poročilu č. g. voj. kurata, da je
 preljudjeni soprog c. kr. prof. kadet g.

Anton Rabuza

padel na Doberdobu. Zemeljski ostanki so
 bili pokopani pri Sv. Danielu z vojaško
 častijo.

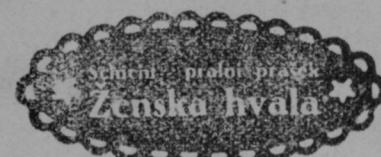
Priporočam blagega rajncega v blag
 spomin in pobožno molitev.

Amalija Rabuza,
 žena.

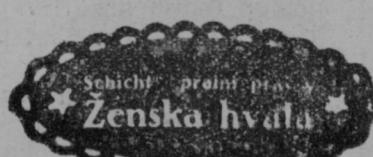
Stanislava, Anton
 otroka. 748

Schicht-Perilo — Bojno-Perilo.

Cenejni in najboljši način pranja:

Dobiva se povsodi!

Onimol je najboljše sredstvo za čiščenje rok, v kuhinji in v hiši.

Dobiva se povsodi! 706

Pozor! Pozor!**Šartljivalmoka!**

Samo približno še 50.000 zavitkov imam v
 zalogi. Približno za tri tedne. Kakor gotovo že znano,
 samo 1 zavitek rabite za 1 šartljine, da porabite
 kaj sladkorja, kvasa itd. Cena še zmirom samo
 K 1.30 za zavitek. Pojasnila na razpolago. Na na-
 ročilo izpod 3 zavitkov se ne ozira. Toraj kdor hoče,
 da ne zamudi naj naroči takoj pri razpošiljalnici
 šartljeve moke pri tvrdki

Ivan Urek,
 Borovlje Koroško.

726
 „Kdor Zeli“ na pomlad 1916 ključice (divjaka)
 sledenih vrst: Montikolo, Göthe št. 9, Rip Portalis
 Rip. Rup. 101.14 (Križanka 101.14) Vitis Solonis.
 1000 komadov 10 K. Naročila se naj pošljejo na
 naslov. Fil. Seyfried, Sv. Ana na Krembergu. 729

St. 2800,

II. 2765.

RAZGLAS.

Stajerski deželni odbor je sklenil prirediti tudi leta 1916
 stalne viničarske tečaje, da se vzgoje temeljito izobraženi viničarji
 za delo v amerikanskih vinogradih in drevesnicah v go-
 nju in sajenju sadosnjivkov in sicer priredi te tečaje:

1. na deželni sadje in viničarski šoli v Mariboru,
2. na deželni viničarski šoli v Silberbergu pri Lipnici.

Ti tečaji se začnejo dne 15. februarja in se končajo s 1.
 decembrom 1916.

V Mariboru se sprejme 14. in v Silberbergu pa 28 viničarskih
 in posnetniških sinov.

Ti dobivajo na načetih zavodih stanovanje, popolno hran-
 no in vrh tega mesečne plaže 8 K.

Izobrazba v teh kurzih je v prvi vrsti praktična, teoretična
 pa v toliko, kolikor je to potrebno za vzorne in samostojne
 viničarje.

Na koncu tečaja dobí vsekaj udeležence spričevalo o svoji
 porabnosti.

Za sprejem v te tečaje morajo prosilci vložiti kolekt prost
 prošnje najkasneje do dne 10. januarja 1916 na stajerski deželni
 odbor.

V tej prošnji se mora izrečno povedati, v katero naštetih
 Šol Zeli prosilec vstopiti in je treba priložiti:

1. dokaz, da je prosilec star 15 let,
2. spričevalo poštenega obnašanja, katero mora potrditi
 šupnik,

3. zdravniško spričevalo, da je prosilec proti vseki nele-
 žljive bolezni.

4. šolsko izpustnico iz ljudske šole.

Fri vstopu se morajo prosilci zavezati, da
 ostanejo od dne 15. februarja do dne 1. decem-
 bra 1916 nepretrgoma v tečaju in da slušajo vse izobrazbo
 zadevajoča naredne deželnih strokovnjakov.

V Gradcu, v septembru 1915. 588

STAJERSKI DEŽELNI ODBOR.

100 l domače pičače

osvežujejoče, slasne in živo gasete si
 lahko vsakdo sam napravi z majhimi
 stroški. V zalogi so: ananas, ja-
 bočnik, grenadino, malinevec, mu-
 žkatni kruščevci, poprovit metovec, po-
 marančevci, prvenčevci, vlnjeveci. Neuspeh izključen. Ta
 domače pičače se lahko piše poleti hladna, pozimi tudi vro-
 ťa namesto rumja in žganja. Sestavine z natačnim navo-
 dirom stanejo K 4.50 franko po poštništvu. Na pet faktih por-
 oči dam eno zaston. Za eksamone, tvornice, večja gospo-
 darstva, delavnice itd., nepreravnljive vrednosti, ker to de-
 lavača sveži in ne opliani in njegova delsamskost nič ne
 trpi. 552

Jan. Grolich, Engel-Drogerie Erno 637, Moravska

Pišite takoj

po najnovejši vzorce in krasen cenik, kate-
 rega dobite zastonj in poštnine prosto v
 prvi gorenjski razpošiljalnici Ivan Savnik
 Kranj 150 (Gorenjsko). 688

Vinogradniki, pozor!

Na suho cepljene, trte so na prodaj.

Najboljše sorte in sicer: I. vrste:
 laški rizlec (Wälschrissling), beli burgund-
 dec, bela in rudeča žlahnina (Gutedel),
 izabela, pošip (šipon), zeleni silvanec,
 beli rančol, trunta (bogato rodeča), kavči-
 na, plavi burgundec, rumeni meškanec ter
 muškatna žlahnina, črni pesjanec ter
 nekaj mešanih vrst. Na razpolago je tudi
 več tisoč vkoreninjenih divjaka, in
 podlage (ključi) od Riparia Portalis.

Vse trte so cepljene na podlagi Rip.
 Portalis ter so tako lepe in popolna
 zarašcene in lepo vkereninjene zakar se
 jamči.

Dobijo se tudi cepljene trte lanskega
 nasada (L. 1914). Cena trtam je po do-
 govoru. Pri naročilu naj se pošlje 10%
 are. Naročila brez are so neveljavna.
 Kdor si želi naročiti lepe trte in nasaditi
 lep vinograd, naj se blagovoli oglasiti
 pisnemu ali ustnemu pri Francu Slod-
 njak, trtnar v Rotmanu, pošta Jursinci
 pri Ptiju (Štajersko). 618

Proti

NALEZLJIVOSTI

moramo se tembolj varovati, ker se sedaj nalezljiva bolesni, ki
 kaže akteratika, špide, osepnice, kolera, legar v večji meri poj-
 išjo. Zato se naj rabi povsodi, kjer se tako bolezni pojavijo,
 dobro razkuževalno sredstvo, ki naj bi bilo v vsaki hiši na
 razpolago. Po preizkusih je v sedanost najboljje razkuževalno
 sredstvo v zavodu prof. Löffler, Elet. Dr. Prokauer, Divišek,
 Nas, Pfeiffer, Vertun, Pertlik itd.

LYSOFORM

Ki je brez duha, brez strupa in po eni ter se dobi v vsaki kar-
 karji in srožerji v izvirna steklenicah (zelena steklo) na 500 ml.
 Izvirna Lysoform je zanesljiv in gotov in se zato od vseh
 zdravnikov rabi za razkuževanje v bolniški postelji, na univer-
 san, otoklin, za antidejno obvezni in za irigacijo.

Lysoform-mleko je fino, nahnano mleko za toaleto, ki vsebuje
 i odstotek Lysoforma ter antisepčno učinkuje. To mleko se tako
 ne rabi tudi pri najboljši koži, kakor tudi za otroke in žen-
 ske. Ono zaredi kožo mehko in pročno ter nareja jasne
 matodeči duhi. Zadostuje le en poskus in vi boste vedno zaz-
 le to izvrstno mleko, ki je le navidezno draga, v perahi pa je
 tako ekonomično, ker en kos za dolgo časa zadostuje. Kemični
 na K 20 vinarjev.

„Fleffermaz-Lysoform“ je debro učinkujeda, antisepčno
 zustis voda, ki slab duh in ust takoj in gotovo prečene, vse je
 beli in ohrami. Rabi se lahko tudi pri nahodu v grlu, pri kral-
 jici, pri kataru, za grizanje po zdravskih predpisih. Ta kral-
 jica voda zadostuje same par kapljic. Izvirna steklenica stane zase-
 ti K 60 in ter se debi v vsaki lekarji in drogeriji. Zanimivo je
 go s naslovom: „Zdravje in razkuževanje (Gesundheit und Kra-
 infektion) počne na zahtevo zastonj in poštne presto: Ste-
 klenica Dr. HUBMANN, Referent der Lysoformwerke, Wien, IX. Es-
 traßengasse 2.“

Informed se je obnosil za vojake v vojski in
 splek na vsakega kot najboljše
 bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, gihti, influenci, presi, vratni in
 bolesti v hrbtni

Dr. Richter-Ja

Sidro-Liniment. capsici
 compos.

Nadomestilo za **Sidro-Pain-Expeller.**

Steklenica krom. -80, 140, 2-

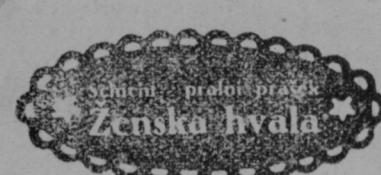
Dobiva se v lekarjih ali direktno
 Dr. Richter-Ja lekarji „Pri zlatem levu“
 Praga, L. Elisabetina cesta
 Dnevno raspolaganje.

Manufakturno trgovino J. FAULAND v Ptiju se najbolj priporoča.

Schicht-Perilo — Bojno-Perilo.

Cenejni in najboljši način pranja:

Dobiva se povsodi!

Onimol je najboljše sredstvo za čiščenje rok, v kuhinji in v hiši.

Odgovorni urednik: Vekoslav Stupar.

Založitelj in izdajnik: Katolička tiskarna d.o.o.

Graf. Galata na Križu v Mariboru.